

Název studie Priming a stereotypy

Autor posudku Silvie Špryňarová

Celkové hodnocení

V úvodní teoretické části studie stojí za povšimnutí snaha o srozumitelné a v teorii zakotvené vysvětlení tématu. Autoři studie své argumenty ohledně základních konstruktů opírají o řadu již provedených výzkumů a o další kvalitní a relevantní zdroje. Přesto některé pasáže, které se věnují konstruktům obecně, by bylo vhodné spíše zkrátit. Především úvodní část o primingu působí jen jako souhrn informací a poznatků získaných o tomto konstruktu, nežli bližší specifikace v návaznosti na cíl výzkumu. Naopak mi v úvodní části chybí bližší zdůvodnění, proč autoři považují za důležité vliv primingu určitým stereotypem na výkon jedince zkoumat.

Za zásadní nedostatek celé studie pak považují chybějící jasně formulovanou výzkumnou otázku a z ní vyplývající hypotézy. Autoři sice objasňují, že jejich cílem je opakovat již provedený nizozemský experiment v reálných podmínkách, nicméně čtenáři studie se nedozví, co chtějí tímto experimentem ověřit a jaké jsou jejich předpoklady. Lze se tak jen z odcitovaných teoretických rámců domnívat, co autoři ve výzkumu očekávají a co předpokládají, že získají za poznatky. Tímto nedostatkem je následně ovlivněna i celá prezentace volby metody, výsledků a diskuze. V části cíl výzkumu autoři uvádí, že chtějí zjistit, zda efekt primingu stereotypem bude v reálných podmínkách dostatečně silný a robustní, přičemž podle nich je zřejmé, že se objeví u testovaných osob strach, napětí a stres. Tento předpoklad však není teoreticky zakotven a autoři nezmiňují, proč takto uvažují. Takové tvrzení pak působí spíše vágně a velmi spekulativně.

Za vyzdvihnutí však stojí jejich zaměření se na možná úskalí a intervenující proměnné výzkumu. Neopomenuli ani otázku etiky, což je pro osoby, které se experimentu účastní velmi podstatné, vzhledem k tomu, že o něm dopředu nevědí.

V části věnované metodě pak postrádám bližší zdůvodnění, proč vzhledem k cíli výzkumu, byli zvoleni právě studenti prvního ročníku Fakulty informatiky a managementu UHK. Zkoumaný soubor je z hlediska jeho struktury popsán dostatečně (věková skladba, rozdělení podle pohlaví i konkrétních oborů studia) není však zdůvodněna jeho volba. V samotné proceduře mi chybí informace o rozdělení zmiňovaných primingů stereotypem profesor/docent a uklízečka. Autoři uvádějí, že se jednalo o zhruba 50% rozdělení, ale blíže není specifikováno. Není tak jasné, zda brali v úvahu i rozdělení dle pohlaví anebo nikoliv, a to i přesto, že následně ve výsledcích se pokoušejí interpretovat i srovnání dle pohlaví. Ani z prezentovaných výsledků pak není zřejmé kolik z celkového vzorku 131 osob respektive 70 žen a 61 mužů bylo vystaveno kterému ze stereotypů. Výsledky tak nepůsobí přehledně a uceleně. Navíc vzhledem k absenci konkrétních hypotéz se i velmi těžko posuzuje, čeho bylo či nebylo dosaženo. Autoři se zaměřili pouze na signifikanci rozdílů primingu obou stereotypů a nic jiného není prezentováno. Z výsledků ani následně z diskuze pak není jasné, jak vlastně samotný priming vypadal. Autoři popsali sice jeho postup, ale blíže už není tato zásadní část celého experimentu rozebírána. Chybí tak informace o možných nerelevantních výstupech, a zda vůbec toto bylo bráno v potaz.

Přítom v možných intervenujících proměnných o případné demotivaci priming podstoupit hovoří. V diskuzi se pak následně snaží autoři své výsledky interpretovat v kontextu již získaných poznatků a snaží se vypořádat se zmiňovanými intervenujícími proměnnými. Tady sami odhalují možné nedostatky celého designu výzkumu. Za vyzdvižení však stojí jejich nastínění dalšího možného testování vzhledem k limitům jejich výzkumu. Konkrétně ohledně skutečnosti, že signifikantní rozdíl byl identifikován jen u specifické části vzorku – mužů technicko-ekonomických oborů. Celkově se jedná o nepříliš vydařenou práci na zajímavé téma, která je poznamenaná především nedostatečnou přípravou designu výzkumu.

Silné stránky (za co chválit)

- Teoreticky zakotvené zkoumané konstrukty.
- Zvažování možných intervenujících proměnných a snaha se s nimi vypořádat.
- Zajištění etického chování vůči subjektům experimentu.
- Zmiňování limitů a námětů pro další zkoumání.

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Blíže specifikována důležitost celého výzkumu.
  - Chybí jasně formulovaná výzkumná otázka a hypotézy.
  - Není dostatečně popsán výběr vzorku.
  - Vágně uvedené a prezentované výsledky.
  - Není blíže popsán proces hodnocení procesu primingu a celého testování.
-

Otázky pro autora studie

1. Z jakého důvodu považujete zkoumání vlivu primingu stereotypů na výkon jedinců za důležitý?
  2. Z čeho usuzujete, že testování znalostí v reálných podmínkách vyvolá oproti testování v laboratorních podmínkách v jedincích spíše stres, strach či napětí?
  3. Můžete blíže specifikovat metodu výběru vzorku studentů?
  4. Zvažovali jste při předkládání stereotypů zkoumaným osobám o jejich rozdělení podle pohlaví?
  5. Jaké další výsledky kromě signifikantnosti rozdílů jste zjistili?
  6. Jakým způsobem byl hodnocen proces primingu a byl u některé osoby ve vzorku považován za nedostatečně provedený a tedy neakceptovatelný?
-